

ENGELLİ OLAN VE ENGELLİ YAKINI BULUNAN MEMURLARIN İZİN HAKLARI(ÇALIŞMA-NÖBET)

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 53 üncü maddesinin birinci fıkrasında “ Kurum ve kuruluşlar bu kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda %3 oranında engelli çalıştırmak zorundadır. %3’ ün hesaplanmasında ilgili kurum veya kuruluşun (yurtdışı teşkilat hariç) toplam dolu kadro sayısı dikkate alınır.” hükmü ve mezkûr Kanunun 101’inci maddesinin ikinci fıkrasında ise “... Özürlü memurlara da isteği dışında gece nöbeti ve gece vardiyası görevi verilemez.” hükmü yer almaktadır.

Günlük çalışma saatlerinin tespiti" başlıklı 100 üncü maddesinin "Günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresi, bölgelerin ve hizmetin özelliklerine göre merkezde Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca, illerde valiler tarafından tespit olunur. Ancak engelliler için; engel durumu, hizmet gerekleri, iklim ve ulaşım şartları göz önünde bulundurulmak suretiyle günlük çalışmanın başlama ve bitiş saatleri ile öğle dinlenme süreleri merkezde üst yönetici, taşrada mülki amirlerce farklı belirlenebilir..." "Çalışma saatleri" başlıklı 99 uncu maddesinde, "Memurların haftalık çalışma süresi genel olarak 40 saattir. Bu süre Cumartesi ve Pazar günleri tatil olmak üzere düzenlenir. Ancak özel kanunlarla yahut bu kanuna veya özel kanunlara dayanılarak çıkarılacak tüzük ve yönetmeliklerle, kurumların ve hizmetlerin özellikleri dikkate alınmak suretiyle farklı çalışma süreleri tespit olunabilir. hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 30/01/2010 tarihli ve 27478 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Sendikal Gelişmeler Doğrultusunda Alınacak Önlemler” konulu Başbakanlık Genelgesinin (3) numaralı fıkrasında; “Kamu çalışanlarının kanunen bakmakla yükümlü olduğu özürlü aile bireyinin bakıma muhtaç olduğunun ilgili mevzuatına göre alınmış geçerli özürlü sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi kaydıyla bu durumdaki personele; özürlü aile ferdinin günlük bakımı için izin kullanımında gerekli kolaylık sağlanacak ve personel mesai saatleri dışındaki nöbet görevinden ve gece vardiyasından muaf tutulacaktır.” hükmü yer almaktadır.

Yukarıda belirtilen ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda;

1-657 sayılı Kanunun 100’üncü maddesinde engelli memurlar için; engel durumu, hizmet gerekleri, iklim ve ulaşım şartları göz önünde bulundurulmak suretiyle günlük çalışmanın başlama ve bitiş saatleri ile öğle dinlenme süreleri merkezde üst yönetici tarafından farklı belirlenebileceği ifade edildiğinden, Kurumların üst yöneticisi tarafından personelin günlük çalışmasının başlama ve bitiş saatleri ile öğle dinlenme sürelerinin farklı belirlenmesinin mümkün olduğu, ancak günlük çalışma saatleri tespit edilirken haftalık çalışma süresinin toplam 40 saatten az olamayacağı,

2-Engelli memurlara da isteği dışında gece nöbeti ve gece vardiyası görevi verilemeyeceği,

3-Kamu Personelinin Genel Sağlık Sigortası Kapsamına Alınması Hakkında Tebliğin 6’ncı maddesinin (3) numaralı fıkrasında genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişilerden Kardeş: "bakmakla yükümlü olunan kişi" kapsamında bulunmadığından, engelli kardeşinin günlük bakımını yapması için kamu çalışanlarının mezkûr Genelge hükmündeki haklardan yararlanmasının mümkün bulunmadığı,

4-Kamu çalışanının mezkûr Genelge hükmündeki haklardan yararlanması için engelli aile bireyinin bakıma muhtaç olduğunu ilgili mevzuatına göre alınmış geçerli engelli sağlık kurulu raporu ile belgelendirmesinin zorunlu olduğu,

5-Kamu çalışanının görev yaptığı veya ikamet ettiği il sınırları içerisinde ikamet eden engelli eş, anne, baba ve çocukları için mezkûr Genelge hükmünden faydalanmasının mümkün olduğu,

6- Kamu çalışanlarının engelli aile bireyinin günlük bakımını yapması için mesai saatleri içinde izin kullanması hususunda gerekli kolaylığın kamu kurum ve kuruluşlarınca sağlanması gerektiği,

7-Mezkûr Genelge hükmü uyarınca verilen iznin günde kaç saat verileceği hususunun kamu çalışanının engelli aile bireyinin engel durumu, engelli aile bireyine yapılacak bakımın niteliği, personelin konumu gibi çeşitli değişkenler göz önünde bulundurularak kamu kurum ve kuruluşlarınca belirlenmesinin uygun olacağı,

8-Mezkûr Genelge hükmünden yararlanma şartlarına sahip kamu çalışanının mesai saatleri dışındaki nöbet görevinden ve gece vardiyasından muaf tutulması gerektiği,

değerlendirilmektedir.

Yukarıda belirtilen ifadelere ek olarak;

1-Memurlara; en az yüzde 70 oranında engelli ya da süreğen hastalığı olan çocuğunun (çocuğun evli olması durumunda eşinin de en az yüzde 70 oranında engelli olması kaydıyla) hastalanması hâlinde hastalık raporuna dayalı olarak ana veya babadan sadece biri tarafından kullanılması kaydıyla bir yıl içinde toptan veya bölümler hâlinde on güne kadar mazeret izni verilir.

2-Doğum sonrası analık izni süresi sonunda kadın memur, isteği hâlinde çocuğun hayatta olması kaydıyla analık izni bitiminde başlamak üzere ayrıca süt izni verilmeksizin birinci doğumda iki ay, ikinci doğumda dört ay, sonraki doğumlarda ise altı ay süreyle günlük çalışma süresinin yarısı kadar çalışabilir. Çoğul doğumlarda bu süreler birer ay ilave edilir. Çocuğun engelli doğması veya doğumdan sonraki on iki ay içinde çocuğun engellilik durumunun tespiti hâllerinde bu süreler on iki ay olarak uygulanır. Üç yaşını doldurmamış bir çocuğu eşiyle birlikte veya münferit olarak evlat edinen memurlar ile memur olmayan eşin münferit olarak evlat edinmesi hâlinde memur olan eşleri de, istekleri üzerine (A) fıkrası uyarınca verilen sekiz haftalık iznin bitiminden itibaren bu haktan aynı esaslar çerçevesinde yararlanır. Memurun çalışacağı süreler ilgili kurum tarafından belirlenir.

3-Öğretmenlerden; engelli olanlar, engelli çocuğu bulunanlar ve bakmakla yükümlü olduğu engelli birey bulunanlara nöbet görevi verilmez. Ancak bu durumdaki öğretmenlere istemeleri hâlinde, gün tercihlerine öncelik verilerek nöbet görevi verilir.

NOT: Bazı kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan personel için özel kanunlar uyarınca farklı izin çeşitleri düzenlenmiştir.

Hazırlayan: Web'de Öğren Ekibi